

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 6Ssk/66/2022
Identifikačné číslo spisu: 5016200924
Dátum vydania rozhodnutia: 31. mája 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:5016200924.2

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky vo veci žalobcu: W. U., občan Poľskej republiky, narodený XX.XX.XXXX, bytom v L. G., R., R. X/XX, právne zastúpený: V4 Legal, s.r.o., so sídlom v Žiline, Tvrdeho 783/4, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, pobočka Čadca, so sídlom v Čadci, Štúrova 2078, v konaní opomenutého účastníka, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline zo dňa 20. septembra 2021, č. k. 24Sa/14/2021-102, t a k t o

r o z h o d o l :

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline zo dňa 20. septembra 2021, č. k. 24Sa/14/2021-102 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě a ľ š i e k o n a n i e .

O d ō v o d n e n i e

1. Krajský súd v Žiline uznesením 20. septembra 2021, č. k. 24Sa/14/2021-102 (ďalej len „napadnuté uznesenie“ a „krajský súd“) uložil povinnosť žalovanej doručiť žalobcovi rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Čadca zo dňa 14. októbra 2013, číslo: 46777-1/2013-CA (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“) v lehote 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia. Žalobca správnu žalobou opomenutého účastníka konania namietal, že žalovaná napadnuté rozhodnutie žalobcovi nedoručila riadne, v dôsledku čoho bola žalobcovi odňatá možnosť uplatniť svoje právo, a to podať opravný prostriedok, pretože sa o napadnutom rozhodnutí nedozvedel v zákonom stanovenej lehote.

2. Krajský súd poukázal, že z obsahu napadnutého rozhodnutia nesporne vyplynulo, že v konaní bol žalobca účastníkom konania, v ktorom prvostupňový správny orgán (žalovaná) rozhodla podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod prvý zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“), že žalobcovi nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi spoločnosti WEBUNG, s.r.o. od 01.01.2013 podľa slovenskej legislatívy. Žalovaná napadnutým rozhodnutím rozhodla o poistnom, a teda žalobcovi mala rozhodnutie podľa § 212 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. doručovať do vlastných rúk alebo poštou ako doporučenú zásielku s doručenkou a poznámkou „do vlastných rúk“. Z doručienky preukazujúcej doručenie napadnutého rozhodnutia žalobcovi je zrejmé, že na doručenke nie je vyznačená poznámka, že ide o zásielku „do vlastných rúk“. Z doručienky rovnako vyplynulo, že zásielka bola prevzatá dňa 25.10.2013 osobou, ktorá nie je totožná s osobou

žalobcu, čo vyplýva z podpisu prevzatia a poznámky uvedenej pri tomto podpise (pravdepodobne otec).

3. Na základe týchto skutočností mal krajský súd za preukázané, že žalobcovi ako účastníkovi konania nebolo doručené zákonným spôsobom podľa § 212 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. napadnuté rozhodnutie žalovanej, preto uložil žalovanej povinnosť doručiť napadnuté rozhodnutie žalobcovi v lehote 15 dní odo dňa právoplatnosti napadnutého uznesenia.

4. Proti napadnutému uzneseniu podala kasačnú sťažnosť žalovaná podaním zo dňa 24.10.2021, číslo: 35915-10/2021-BA. Kasačnú sťažnosť odôvodnila tým, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a odklonil sa od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu. Argumentovala, že v zmysle § 212 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. sa rozhodnutie účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia, ak tento zákon neustanovuje inak. Deň doručenia rozhodnutia je deň jeho oznámenia. V zmysle § 212 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. do vlastných rúk sa doručujú rozhodnutia o poistnom, o príspevku na starobné dôchodkové sporenie, o uložení pokuty a penále. Toto ustanovenie tak taxatívnym spôsobom určuje, na ktoré prípady sa vzťahuje doručovanie rozhodnutí do vlastných rúk. Naopak rozhodnutím o vzniku a zániku povinného sociálneho poistenia Sociálna poisťovňa deklaruje skutočnosť, že účastníkovi konania vzniká, resp. zaniká povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti. Zákon však v takýchto prípadoch osobitným spôsobom neupravuje spôsob doručovania týchto rozhodnutí a uvedený typ rozhodnutia nie je súčasťou taxatívneho vymedzenia rozhodnutí doručovaných do vlastných rúk. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Sžsk/54/2017, 1Sžso/16/2015, 1Sžso/58/2015, 9Sžsk/1/2017, 1Sžso/48/2015. Okrem iného poukázala, že v Poľskej republike inštitút doručovania do vlastných rúk nie je zavedený, a tak iný spôsob doručovania, ako zvolila žalovaná nebol možný.

5. Žalovaná zároveň poukázala, že podľa jej názoru žalobca nie je opomenutým účastníkom konania, pretože po vydaní napadnutého rozhodnutia sa so žalobcom konalo a napadnuté rozhodnutie mu bolo riadne doručené bez ohľadu na to, či toto rozhodnutie prevzal osobne žalobca alebo iná osoba žijúca so žalobcom v spoločnej domácnosti, resp. osoba odlišná od žalobcu, ktorá bola ochotná napadnuté rozhodnutie prebrať a odovzdať žalobcovi. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 7S/45/2016.

6. Záverom navrhla, aby najvyšší správny súd zrušil napadnutého uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

7. Žalobca sa na základe zaslanej výzvy krajského súdu nevyjadril ku podanej kasačnej sťažnosti žalovanej.

8. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) po tom, čo zistil, že kasačná sťažnosť bola podaná riadne a včas (§ 443 SSP a § 444 SSP), oprávnenou osobou na podanie kasačnej sťažnosti (§ 442 SSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 SSP), preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu a predchádzajúce konanie pred krajským súdom a postupom podľa § 455 SSP bez nariadenia pojednávania, dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je potrebné podľa § 462 ods. 1 SSP zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na nové konanie.

9. Podľa § 172 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z., predmetom nedávkového konanie je rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, o poistnom v sporných prípadoch, príspevku na starobné dôchodkové sporenie v sporných prípadoch, o pokute, penále, povolení splátok dlžných súm poistného, príspevku na starobné dôchodkové sporenie, pokuty, penále, a o zaradení zamestnávateľa do nebezpečnostnej triedy.

10. Podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod 1 zákona č. 461/2003 Z. z., do pôsobnosti pobočky patrí rozhodovať v prvom stupni o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch.

11. Podľa § 212 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia, ak tento zákon neustanovuje inak. Deň doručenia rozhodnutia je deň jeho oznámenia.

12. Podľa § 212 ods. 3 písm. c/ zákona č. 461/2003 Z. z., rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia do vlastných rúk alebo poštou ako doporučená zásielka s doručenkou a poznámkou „do vlastných rúk“. Do vlastných rúk sa doručujú rozhodnutia o poistnom, o príspevku na starobné dôchodkové sporenie, o uložení pokuty a penále.

13. Podľa § 179 ods. 1 SSP, ak správnu žalobu podá niekto, kto tvrdí, že mu rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie verejnej správy nebolo doručené, hoci sa s ním ako s účastníkom administratívneho konania malo konať (ďalej len „opomenutý účastník“), správny súd overí správnosť tohto tvrdenia a skutočnosť, či od vydania napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia neuplynuli viac ako tri roky, a ak sú tieto podmienky splnené, uznesením rozhodne, že orgán verejnej správy je povinný doručiť opomenutému účastníkovi vo veci vydané rozhodnutie alebo opatrenie.

14. Podľa § 462 ods. 1 SSP, ak kasačný súd po preskúmaní zistí dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodne o zrušení napadnutého rozhodnutia a podľa povahy vráti vec krajskému súdu na ďalšie konanie alebo konanie zastaví, prípadne vec postúpi orgánu, do ktorého pôsobnosti patrí.

15. Po preskúmaní spisového materiálu krajského súdu, najvyšší správny súd zistil, že krajský súd uložil povinnosť žalovanej doručiť žalobcovi napadnuté rozhodnutie, a to z dôvodu, že žalovaná nedoručovala toto rozhodnutie do vlastných rúk, tak ako to predpokladá § 212 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z., keďže napadnuté rozhodnutie považoval krajský súd za rozhodnutie o poistnom. S uvedeným právnym názorom sa však najvyšší správny súd nestotožňuje, a to z nasledovných dôvodov.

16. V prvom rade je potrebné konštatovať, že v danom prípade žalovaná nerozhodovala o poistnom, tak ako to v bode 8 napadnutého uznesenia uviedol krajský súd, ale žalovaná rozhodovala v prípade žalobcu o nevzniku povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti ako zamestnancovi spoločnosti WEBUNG, s.r.o. od 01.01.2013 podľa slovenskej legislatívy. Krajský súd preto nesprávne právne vyhodnotil, že v žalobcovom prípade možno hovoriť o rozhodnutí o poistnom, preto na predmetnú situáciu žalovaná nemohla v prípade doručovania aplikovať § 212 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z.

17. Zákon č. 461/2003 Z. z. pozná doručovanie do vlastných rúk a tzv. „obyčajné“ doručovanie. Taxatívny výpočet rozhodnutí, ktoré je potrebné doručiť do vlastných rúk je upravený v § 212 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z., tak ako aj poukazovala v podanej kasačnej sťažnosti žalovaná. Najvyšší správny súd dodáva, že napadnuté rozhodnutie žalovanej bolo rozhodnutím o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia, pre ktoré zákon č. 461/2003 Z. z. doručovanie do vlastných rúk nevyžaduje.

18. Rozhodnutím o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia rozhoduje Sociálna poisťovňa, ústredie a jej pobočky o tom, či účastník konania splnil zákonné predpoklady pre vznik, resp. zánik povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti podľa § 20 zákona č. 461/2003 Z. z. v sporných prípadoch, ako bol aj ten žalobcov. Právnou otázkou, ktorú záväzne rieši takéto rozhodnutie je teda existencia či neexistencia samotného poistného vzťahu. Naopak, rozhodnutím o poistnom je napr. rozhodnutie o predpísaní dlžného poistného podľa § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. V takomto prípade však musí byť celkom zrejmé a nepochybné, že povinné sociálne poistenie vzniklo a trvalo, resp. stále trvá. Právnou otázkou, o ktorej sa rozhoduje takýmto rozhodnutím je výška poistného, ktoré je subjekt podľa § 128 zákona č. 461/2003 Z. z. povinný platiť a odvádzať.

19. Odlišnosť oboch právnych inštitútov je zrejماً tiež zo systematického členenia zákona č. 461/2003 Z. z., keď § 172 ods. 5 tohto zákona uvádza, že predmetom nedávkového konania je rozhodovanie o

vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, ako aj konanie o poistnom v sporných prípadoch. Zákonodarca teda tieto dve konania rozlišuje. Obdobne ustanovenie § 178 ods. 1 určuje, že do pôsobnosti pobočky patrí rozhodovať v prvom stupni o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch a v inom bode, že do pôsobnosti pobočky patrí tiež rozhodovanie o poistnom.

20. Len pre úplnosť najvyšší správny súd dopĺňa, že napadnuté rozhodnutie žalovanej bolo žalobcovi doručované v súlade so zákonom aj vtedy, ak ho prevzala iná osoba, ochotná odovzdať ho žalobcovi (pravdepodobne otec žalobcu). Žalovaná so žalobcom konala a rozhodnutie mu riadne doručila, preto ho nie je možné považovať za opomenutého účastníka podľa § 179 ods. 1 SSP, tak ako to vyhodnotil krajský súd.

21. Vzhľadom na vyššie uvedené, kasačnú sťažnosť podanú žalovanou možno považovať za dôvodnú, preto najvyšší správny súd s poukazom na § 462 ods. 1 SSP rozhodol o zrušení napadnutého uznesenia krajského súdu a o vrátení veci krajskému súdu na ďalšie konanie. V ďalšom konaní bude úlohou krajského súdu opätovne sa zaoberať podanou žalobou žalobcu v súlade s právnym názorom vysloveným najvyšším správnym súdom v tomto uznesení.

22. Právo na náhradu trov kasačného konania bude predmetom rozhodovania krajského súdu v zmysle § 467 ods. 3 SSP.

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho správneho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.